

MJ-110

May-2022

B.Com., Sem.-V**CE-302(A) : Management Accounting – I**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચનાઓ : (1) વિભાગ-Iના બધા પ્રશ્નોનાં ગુણ સરખા છે.
 (2) વિભાગ-Iમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
 (3) વિભાગ-IIમાં પ્રશ્ન-5 ફરજિયાત છે.

વિભાગ – I

1. (A) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનો અર્થ આપી, સંચાલકીય અને નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિનો તફાવત સમજાવો. 10
 (B) એક ઉત્પાદન કંપનીના ઉત્પાદનને લગતી માહિતી નીચે મુજબ આપેલ છે. આ બે વર્ષની માહિતી પરથી તુલનાત્મક નફા નુકસાનનું પત્રક તૈયાર કરો. 10

નફા-નુકસાનનાં પત્રક

વિગત	31-3-2019		31-3-2020	
	₹	₹	₹	₹
વેચાણ		97,500		1,05,000
બાદ : વેચેલ માલની પડતર				
શરૂનો સ્ટોક	9,500		10,500	
કાચા માલનો વપરાશ	32,500		37,500	
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	30,000		36,250	
કારખાનાનાં ખર્ચા	24,000		25,500	
વેચાણ-વહીવટી ખર્ચા	10,500		12,000	
	1,06,500		1,21,750	
બાદ : આખર સ્ટોક	10,500	96,000	17,500	1,04,250
ચો. નફો		1,500		750
તૈયાર એકમો		6,000		5,000
વેચેલ એકમો		5,000		4,000

2. (A) નીચેની માહિતી પરથી ગણો : 10
 (1) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
 (2) રોકાયેલ મૂડી પર વળતર દર

અન્ય માહિતી :	(₹)
કાયમી મિલકતો (મૂળ કિંમત)	54,80,000
કાયમી મિલકત પર ઘસારા ફંડ	2,80,000
બેંક ઓવર ડ્રાફ્ટ	10,00,000
સ્ટોક સિવાયની ચાલુ મિલકતો	60,00,000
પ્રવાહી દેવાં	50,00,000
રોકાણો	8,00,000
10% ના ડિબેન્ચર્સ	2,00,000
વ્યવસ્થિત ખરીદી	40,00,000
સ્ટોક ગુણોત્તર 20 વખત (આખર સ્ટોકના આધારે)	
કાચા નફાનો ગુણોત્તર	33½ %
વ્યાજ અને કરવેરા બાદનો ચોખ્ખો નફો	13,00,000
નીચેની વિગતો નફા-નુકસાન ખાતે દર્શાવેલ છે :	(₹)
મિલકતો વેચતાં થયેલ ખોટ	20,000
શેર વેચાણ પર નફો	80,000
કરવેરા જોગવાઈ	3,00,000
શેર પર મળેલ ડિવિડન્ડ	40,000

(B) ગુણોત્તર વિશ્લેષણની મર્યાદાઓ સમજાવો.

10

3. (A) (1) સેમ કંપની લિ. ના પાકાં સરવૈયાંમાં ટૂંકસાર નીચે મુજબ છે :

10

વિગત	31-3-2019 ₹	31-3-2020 ₹
નફા-નુકસાન ખાતું (જમા)	7,00,000	11,20,000
કરવેરા માટે જોગવાઈ	1,40,000	2,10,000
સૂચિત ડિવિડન્ડ	70,000	1,40,000

વધારાની માહિતી :

- (1) વર્ષ દરમિયાન કરવેરાના ₹ 35,000 ચૂકવેલા હતા.
- (2) વર્ષ દરમિયાન વર્ષ 2018-19નું ડિવિડન્ડ ₹ 14,000 ચૂકવેલ હતું. ધંધાના સંચાલન દ્વારા પ્રાપ્ત થતાં ફંડની ગણતરી કરો.

(2) જીયા લિ. ના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે :

વિગત	01-04-2019 ₹	31-3-2020 ₹
મિલકતો : જમીન - મકાન	4,00,000	6,00,000
ફર્નિચર	2,00,000	1,60,000
દેવાદારો	3,00,000	4,00,000
સ્ટોક	3,00,000	4,00,000
	12,00,000	15,60,000

દેવાં :	લેણદારો	1,60,000	1,30,000
	બેંક લોન	6,40,000	5,70,000
	શેરમૂડી	4,00,000	8,60,000
		12,00,000	15,60,000

વર્ષ દરમિયાન ₹ 1,00,000ની પડતર કિંમતનું મકાન જેના પર ભેગો થયેલ ઘસારો ₹ 40,000 હતો તે ₹ 50,000માં વેચવામાં આવ્યું હતું. ઘસારા જોગવાઈની બાકી અનુક્રમે ₹ 1,40,000 અને ₹ 1,20,000 હતી.

ઉપરોક્ત વિગતો પરથી ઘસારા જોગવાઈ ખાતું અને જમીન મકાનનું ખાતું તૈયાર કરો.

(B) ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક અને રોકડ પ્રવાહ પત્રકનો તફાવત સમજાવો.

10

4. નિમિષા લિ. ની નીચેની માહિતી પરથી એપ્રિલથી જૂન સુધીના ત્રણ માસ માટેનું રોકડ અંદાજ પત્ર તૈયાર કરો :

(1) તા. 1-4-2020ના રોજ રોકડ અને બેંક સિલક ₹ 1,50,000 છે.

માસ	વેચાણ	આખર સ્ટોક	મજૂરી	શિરોપરી ખર્ચા
ફેબ્રુઆરી	2,25,000	37,500	22,500	45,000
માર્ચ	3,00,000	22,500	30,000	52,500
એપ્રિલ	3,75,000	22,500	36,000	60,000
મે	4,50,000	37,500	42,000	67,500
જૂન	4,50,000	52,500	48,000	75,000

(3) પડતર પર 25% નફાથી માલ વેચાય છે.

(4) 10% રોકડ વટાવે બધો માલ રોકડથી ખરીદવામાં આવે છે. કુલ વેચાણના 40% રોકડ વેચાણ ધારો.

(5) માસિક સ્થિર ખર્ચા ₹ 15,000 અને અર્ધ વાર્ષિક લેખે કાયમી મિલકતો પર ₹ 45,000 ઘસારો શિરોપરી ખર્ચામાં સમાયેલ છે.

(6) આવક વેરો ₹ 15,000 જૂનમાં તથા સ્ટાફને બોનસ ₹ 40,500 એપ્રિલ માસમાં ચૂકવાશે.

(7) મે માસમાં ₹ 72,000ની આવક થશે.

(8) સમયાગાળો : ઉધાર વેચાણ 1.5 માસ, મજૂરી 1/4 માસ. સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા એ જ માસમાં અન્ય જાવક 1 માસ.

(9) લઘુત્તમ રોકડ સિલક ₹ 75,000 રાખવાની છે. જે માટે જરૂરી જણાય ત્યારે ₹ 7,500ના ગુણાંકમાં માસિક ધોરણે વાર્ષિક 12%ના વ્યાજે લોન લઈ શકાય છે. અને જ્યારે શક્ય બને ત્યારે વ્યાજ સાથે લોન પરત કરવાની છે.

વિભાગ – II

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે પાંચ)

10

(1) મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટિંગમાં કઈ પદ્ધતિ અને ટેકનિકનો ઉપયોગ થતો નથી ?

- (a) સીમાંત પડતર પદ્ધતિ (b) સેવા પડતર પદ્ધતિ
(c) પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિ (d) અંદાજપત્રીય અંકુશ

(2) એક કંપનીનો સંચાલન ગુણોત્તર 70% અને વેચાણ ₹ 6,00,000, વેચાણ પરત ₹ 1,00,000. જો વેચેલ માલની પડતર ₹ 3,00,000 હોય તો સંચાલન ખર્ચ શોધો.

- (a) ₹ 3,00,000 (b) ₹ 50,000
(c) ₹ 2,50,000 (d) ₹ 1,50,000

- (3) _____ એ નફાકારકતાનો ગુણોત્તર નથી.
- (a) રોકાયેલ મૂડી પર વળતરનો દર (b) ખર્ચ ગુણોત્તર
(c) સંચાલન ગુણોત્તર (d) સ્ટોક ગુણોત્તર
- (4) ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક અને રોકડ પ્રવાહ પત્રક કોના સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે ?
- (a) બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ (b) ઉત્પાદન સંચાલક
(c) વેચાણ સંચાલક (d) ઉપરમાંથી એકેય નહીં
- (5) નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન સાચું છે ?
- (a) બજેટમાં આગામી મુદત માટે જથ્થાકીય અને રૂપિયામાં અંદાજો મૂકવામાં આવે છે.
(b) બજેટ એ ગયા વર્ષના આધારે ચાલુ વર્ષ માટે અંદાજ મૂકવાની પદ્ધતિ છે.
(c) બજેટ તૈયાર કરવાનું કામ ફક્ત એકાઉન્ટન્ટનું જ છે.
(d) બજેટમાં ફક્ત જથ્થાકીય વિગતો આપવામાં આવે છે.
- (6) એક કંપની આગામી વર્ષ માટે ઉત્પાદન બજેટ તૈયાર કરી રહી છે. તે નીચેની માહિતી આપે છે :
- બજેટ મુજબ વેચાણ 20,000 એકમો, શરૂનો સ્ટોક 1,200 એકમો, આખરનો સ્ટોક બજેટ મુજબના એકમના 5%. ઉત્પાદન પ્રક્રિયા એ પ્રકારની છે કે તેમાં તૈયાર થયેલ એકમના 10% એકમો નકારાય છે. તો બજારની માંગ પૂરી કરવા કેટલા એકમોનું ઉત્પાદન કરવું જોઈએ ?
- (a) 17,800 એકમો (b) 19,800 એકમો
(c) 21,800 એકમો (d) 22,000 એકમો
- (7) ખરીદ બજેટ મુજબ માલસામાનની ખરીદી = _____.
- (a) ઉત્પાદન માટે જરૂરી માલસામાન
(b) ઉત્પાદન માટે જરૂરી માલસામાન + શરૂ સ્ટોક – આખર સ્ટોક
(c) ઉત્પાદન માટે જરૂરી માલસામાન + આખર સ્ટોક – શરૂ સ્ટોક
(d) ઉપર પૈકી એકેય નહીં
- (8) રોકડ અંદાજપત્ર _____ માટે ઉપયોગી સાધન છે.
- (a) કર આયોજન (b) નાણાકીય આયોજન
(c) ખરીદીનું આયોજન (d) વેચાણનું આયોજન
- (9) ઓગષ્ટ અને સપ્ટેમ્બરની મજૂરી અનુક્રમે ₹ 24,000 અને ₹ 30,000 છે. સમયગાળો 1/3 માસ છે. સપ્ટેમ્બર મહિનામાં કેટલી રકમ ચૂકવવામાં આવશે ?
- (a) ₹ 8,000 (b) ₹ 26,000
(c) ₹ 28,000 (d) ₹ 54,000
- (10) નીચેના વિધાનો પૈકી કયું વિધાન બજેટિંગનો હેતુ દર્શાવતું નથી ?
- (a) નિત્ય ક્રમમાં થતા ખર્ચાઓ માટે મંજૂરી જરૂરી છે.
(b) તે આંતરિક સેવા માટે કિંમત નક્કી કરે છે.
(c) બજેટિંગમાં અગાઉથી કામગીરીનું આયોજન કરવામાં આવે છે.
(d) તે સંચાલકોની નીતિઓની કર્મચારીઓને માહિતી આપે છે.

Seat No. : _____

MJ-110

May-2022

B.Com., Sem.-V

CE-302(A) : Management Accounting – I

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :**
- (1) All questions in **Section-I** carry equal marks.
  - (2) Attempt any **two** questions from **Section-I**.
  - (3) Q. 5 in **Section-II** is compulsory.

SECTION – I

1. (A) Define Management Accounting and explain the difference between Management Accounting and Financial Accounting. **10**
- (B) Following information regarding production of a company is available. Prepare Comparative Profit and Loss statement from the information of these two years. **10**

Profit and Loss statement

Particulars	31-3-2019		31-3-2020	
	₹	₹	₹	₹
Sales		97,500		1,05,000
Less : Cost of goods sold				
Opening stock	9,500		10,500	
Raw materials consumed	32,500		37,500	
Direct wages	30,000		36,250	
Factory expenses	24,000		25,500	
Admin. and selling expenses	10,500		12,000	
	1,06,500		121,750	
Less : closing stock	10,500	96,000	17,500	1,04,250
Net profit		1,500		750
Unit produced		6,000		5,000
Unit sold		5,000		4,000

2. (A) Calculate from the following information : **10**
  - (1) Net profit ratio
  - (2) Return on capital employed

Other information :	(₹)
Fixed Assets (cost)	54,80,000
Depreciation fund	2,80,000
Bank overdraft	10,00,000
Liquid Assets (excluding stock)	60,00,000
Liquid Liabilities	50,00,000
Investments	8,00,000
10% debentures	2,00,000
Adjusted purchases	40,00,000
Stock turnover	20 times
(on the basis of closing stock)	
Gross profit ratio	33½ %
Net profit after interest and taxes	13,00,000
Following details are shown in P & L A/c :	(₹)
Loss on sale of assets	20,000
Profit on sale of shares	80,000
Provision for taxation	3,00,000
Dividend received on shares	40,000

(B) Explain the limitations of Ratio Analysis. 10

3. (A) (1) Following are the extracts from the Balance Sheet of Sam Co. Ltd. : 10

Particulars	31-3-2019	31-3-2020
	₹	₹
Profit and Loss a/c (Cr.)	7,00,000	11,20,000
Provision for taxation	1,40,000	2,10,000
Proposed dividend	70,000	1,40,000

Additional Information :

- (1) During the year the tax was paid ₹ 35,000.
  - (2) During the year dividend for the year 2018-19 was paid ₹ 14,000.
- Calculate the funds from the operation of business.

(2) Following are the Balance Sheets of Jia Ltd. :

Particulars	01-04-2019	31-3-2020
	₹	₹
Assets : Land & Building	4,00,000	6,00,000
Furniture	2,00,000	1,60,000
Debtors	3,00,000	4,00,000
Stock	3,00,000	4,00,000
	12,00,000	15,60,000

Liabilities : Creditors	1,60,000	1,30,000
Bank Loan	6,40,000	5,70,000
Share Capital	4,00,000	8,60,000
	12,00,000	15,60,000

A building worth ₹ 1,00,000 was sold for ₹ 50,000, which had accumulated depreciation of ₹ 40,000. The depreciation provision was ₹ 1,40,000 and 1,20,000 respectively.

Prepare the Accounts of Depreciation Provision and Land and Building from the above details.

(B) Explain the difference between fund flow statement and cash flow statement. **10**

4. From the following information of Nimisha Ltd. prepare the cash budget for three months from April to June : **20**

(1) On 1-4-2020 cash and bank balance is ₹ 1,50,000.

Month	Sales	Closing stock	Wages	Overheads
February	2,25,000	37,500	22,500	45,000
March	3,00,000	22,500	30,000	52,500
April	3,75,000	22,500	36,000	60,000
May	4,50,000	37,500	42,000	67,500
June	4,50,000	52,500	48,000	75,000

(3) Goods are sold at profit of 25% on cost.

(4) Purchases are made for cash at 10% cash discount and assume that 40% of total sales are cash sales.

(5) Monthly fixed overheads of ₹ 15,000 and half yearly depreciation on fixed assets ₹ 45,000 are included in overheads.

(6) Income tax of ₹ 15,000 in the month of June and bonus to staff of ₹ 40,500 to be paid in the month of April.

(7) Income of ₹ 72,000 is due in the month of May.

(8) Time lag : Credit sales 1.5 month, wages 1/4 month, fixed overheads in the same month, other payment 1 month.

(9) A minimum cash balance of ₹ 75,000 is to be maintained and in doing so if it is required a loan in multiple of ₹ 7,500 can be taken on monthly basis with 12% interest p.a. and can be repaid with interest whenever it is possible.

SECTION – II

5. Select the appropriate alternative : (any five) **10**

(1) Which of the following tools and techniques are not used by Management Accounting ?

- (a) Marginal Costing (b) Operating Costing
(c) Standard Costing (d) Budgetary Control

(2) A company's operating ratio is 70% and sales are ₹ 6,00,000, sales return is ₹ 1,00,000. If the cost of sales is ₹ 3,00,000, find out operating expenses.

- (a) ₹ 3,00,000 (b) ₹ 50,000
(c) ₹ 2,50,000 (d) ₹ 1,50,000

- (3) _____ is not a profitability ratio.
- Rate of Return on capital employed
  - Expenses ratio
  - Operating ratio
  - Stock turnover
- (4) Fund flow statement and cash flow statement are presented to
- Board of Directors
  - Production Manager
  - Sales Manager
  - None of the above
- (5) Which of the following statement is correct ?
- In the budget quantitative as well as monetary figures are given for the next period.
  - Budget is a system of putting estimates for next year based on figures of previous year.
  - The task of preparing budget is that of accountant only.
  - Only quantitative data are given in the budget.
- (6) A company is preparing a production budget for the next year. The following information is relevant :
- Budgeted sales 20,000 units, opening stock 1,200 units, closing stock 5% of budgeted sales. The production process is such that 10% of the units produced are rejected. What is the number of units required to be produced to meet the market demand ?
- 17,800 units
  - 19,800 units
  - 21,800 units
  - 22,000 units
- (7) According to Purchase budget, material purchase = _____.
- Required material for production
  - Required material for production + opening stock – closing stock
  - Required material for production + closing stock – opening stock
  - None of the above
- (8) Cash budget is a useful tool for _____.
- Tax Planning
  - Financial Planning
  - Purchase Planning
  - Sales Planning
- (9) Wages of August and September are ₹ 24,000 and ₹ 30,000 respectively. Time lag is 1/3 month. Calculate the amount to be paid in September.
- ₹ 8,000
  - ₹ 26,000
  - ₹ 28,000
  - ₹ 54,000
- (10) Which of the following is not a purpose of budgeting ?
- It requires approval for routine spending.
  - It establishes prices for internal services.
  - Budgeting forces advance planning.
  - It communicates management's policies to sub-ordinates.